

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

En Espanya: una pesseta.
En França: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer. Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

UN POC DE PER TOT

Mèxic

An aquesta republica, des que deixà de President En Porfirio Diaz, que hu va esser devers vint i sis anys, no hi ha hagut un dia de bonança. En Diaz era el diantre per sobre fer anar ses coses en popa i mantenía s' orde public, pero de quina manera! Es revolucionaris e-hi tenien males hores amb ell. Ell no era cap clerical ni molt manco, pero tampoc no perseguia l'Església, que a's cap i a la fi així meteix s'hi campava bé. ¿Per que deixà de President En Diaz? ¿Per que? Per que germanets del Senyor, s'està bé causa: es meixicans ja estan cansats de tants d'anys de Diaz; ell s'en va témer i diu:—¿Si? ¿amb aquestes estam? Idó feis-vos trons! M'engana que no m'arriben a anyorar.

Surt de president, en posen un altre, que, ja hu crec no va sobre aguantar tan bé es sedeny ni manetjar ses corretjades, i tacl esclata una revolució i jhala una guerra civil! i jvenga guerra civil i morts i més morts i desdítexes i marruell una cosa de no dir! I continúa sa guerra civil, i Deu sab quant i com acabarà, per que ets Estats Units ajuden devall devall an ets insurrectes, que dominen a moltes de bandes; i a ses nacions estrangeres ja se comença a motivetjar si les donarà «bel·ligerancia», lo qual seria un mal cop p'ets President Huertas que ara hi ha, i un triomf gros p'En Zapata, que és es Caporal d'ets insurrectes, i que's di-tingeix per sa seua crueltat i impiedat, per que vos assegure que es feresta sa destroça i sa carniceria que fa. Mentres tant En Porfirio Diaz se passetja per Europa i per allà on té es cap girat, es més tranquil del mon. I prou que s'es complit lo que ell pronosticava! Ja'l comencen a anyorar es meixicans! i tant com l'anyoren!

Es lo que deia aquella veia:—Gordau-mos es senyor per por de pitjor! ¡Que Deu se'n apiat de sa republica de Mèxic! que es una de tantes de nacions com Espanya tenia a Amèrica, que Espanya les civilisà i les va fer persones. ¡I tan malament com le hi han agrait!

Panamá.

Panamá es un braç de terra que confegeix l'Amèrica del nord a la del sud i separa l'Oceà Atlàntic de l'Oceà Pacífic. Fa molts d'anys que va venir s'idea d'obrir an aqueix braç de terra un canal, un pas per que ses dues mars se confegissen i ses barques, petites i grosses, poguessen posar, lo qual havia d'esser un gran bé p'ets comerç i per sa vida des pobles, per que facilitaria molt ses comunicacions, sensa ses quals no hi ha vida humana que sia sufridora. Per més extrany que sembli, la mar sempre és estada es medi més poderós d'unir, de posar en comunicació es pobles; maldement sia un camí blan i que fa forat i tapa. Això només és en haver-hi mal tems i poc tranc de part des mariners. Amb una bona barca i bons mariners i un bon pilot o capitá, pot un fer molta carrera per mar per que per tot e-hi ha camí ubert i camp per córrer, tanta corregera tenguen. No es com per demunt sa terra, que hi

han de fer camí primer per passar-ne, si no n'hi ha de fet, i costa un dimoni i mig es fer-n'hi, i llavò l'han d'adobar cada instant, si no volen que s'abolesca.

Idó ja fa estona que hi va haver aqueixa idea d'obrir s'istme de Panamá, això és, aqueix braç de terra; i se formà una gran Companyia i s'aplegaren grans capitals per obrir aqueix canal, per que havia de costar moltes, pero moltes de milies. No hu volguen sobre lo que havia de costar. Fa més de coranta anys que comencaren s'obra i fins ara no es romasa llesta, i encara no hi está de tot.

Com casi totes ses nacions e-hi están interessades, son moltes ses que hi han presa part. Aquella regió des braç de terra forma una republica, sa republica del Panamá. Es Govern d'ella, per celebrar s'inauguració, s'apertura des canal que ha d'unir es dos Oceans, i també per celebrar es descobriment d'un d'aqueix Oceans, es Pacífic, que'l descubrí un espanyol, En Vasco Nuñez de Balboa, ha pensat de fer una Exposició, i e-hi ha convidades totes ses nacions. Sembla que hi assistirán ses Repúbliques de Cuba, Perú, Ecuador, Nicaragua, Honduras, Guatemala, Chile, Bolívia i Haití. També hi téndrà representació Puerto-Rico, Mèxic i Venezuela, amb tot i anarhi s'arròs a grumeions, diuen que tampoc no hi farán falta. Espanya i ets Estats Units bastirán edificis permanents per s'Exposició i després los emprarán per coses que convenguen.

Es Govern del Panamá s'es recordat de que aquella nació surt d'Espanya, això es, que Espanya la civilisà, que li deu el ser. Per això ha acordat que per aqueixa Exposició e-hi haja una bandera oficial que sia un compost de sa bandera d'Espanya i del Panamá; aquesta bandera farà tres faixes per llarg: sa de més amunt téndrà ses colors de sa bandera del Panamá, sa des mig serà groga i se de baix vermeia, això és, ses dues colors de sa bandera espanyola. Aquesta bandera s'usará a tots ets actes oficials de s'Exposició, i s'issará dalt tots ets edificis i pavellons que hi haja, juntament amb sa bandera de sa nació a que pertanyi cada edifici o pavelló.

A totes ses repúbliques americanes que un temps eren d'Espanya, succeeix lo meteix, primer e-hi havia una rabia, una betzerria contra Espanya fora mida; pero a poc poc allò s'és abolit, per que han anat tocant amb ses mans que Espanya no era estada tan mala mare com els havien fet creure, i que tenien més motius d'estar-li agrades que de guardar-li rancor. La veritat és que cap nació del mon ha tractades mai ses seues colonies tan bé com les tractava Espanya altre temps, abans de perdre es cervell amb ses endimoniades idees lliberals, que no passen d'esser una falsificació criminal de sa llibertat de bon de veres, que es sa llibertat que el Bon Jesús va dur an el mon, d'on l'havia arruixada es pecat. —Idó si per totes ses repúbliques americanes que un temps eren d'Espanya, se nota un retorn a s'estimació d'Espanya, un moviment molt ac-

zentuat a favor d'Espanya, com a Mare de totes elles que es sensa cap dupte. An això se deu que es Govern del Panamá haja feta en lo de sa bandera aqueixa distinció en honor d'Espanya. Bé més va per aquest vent, gracies a Deu!

Idó dia 10 d'octubre hi va haver una... «funció» an es canal del Panamá molt de veure. Devers a's mig d'aquell braç de terra hi ha un llac, es llac Gatún, i per unir ses aigües d'aqueix llac amb l'Oceà Pacífic mancava decantar un grandió turmassot o barra de rocam, i resolgueren decantar-ho, fent-hi esclatà coranta tonellades de dinamita, com qui no diu res. I mirau quina idea que tengueren! Per via d'un fil elèctric posaren en comunicació aquell turmassot amb so despatx des President d'ets Estats Units a la «Casa-blanca» de Washington, i dia 10 d'octubre aqueix President, ben assegut dins es seu despatx de sa «Casa-blanca» pitjà un botó elèctric que hi havia an es cap d'aquell fil, i amb allò desparà i feu esclatà aquelles coranta tonellades de dinamita que passaren an el dimoni aquell turmassot de devora es lac de Gatún, i ses aigües d'aquest prenen canal i de d'allà cap a l'Oceà Pacífic. A-les-hores hageren de treure tot es troçam que era quedat i escap-sar tots es caixals i regruixos més grossos que romangueren an es lit des turmassot, a fi de que es costellams de ses naus no hi ferin en passar-ne.

Aviat quedarà llesta de tot aquella obra gegantina, una de ses més grosses que ets homos hagen dutes mai a cap. Que sia tot per bé de s'humanitat.

Portugal.

Sa republicuetxa de Portugal segueix, com més va, pitjor. Es diari anglès «Daily News» (noves de cada dia) li ha dedicat, ha poc, un article que alça terreta. «Es ver, diu, que En Costa (es Ministre major de Portugal) declarà aixut (rescabalat) es «déficit», que era sa ruïna de sa nació; pero totes ses persones competents son des meteix parer, que tal prosperitat sols es demunt es parer, just está escrita i no pus. E-hi ha que notar que sa mentida es arribada a esser una costum entre es Ministres portuguesos; aquost art de governar pot servir per qualques setmanes; pero aviat la gent obrí ets uis i ets amics de bona fe tornen inemics cruels com veuen s'embui. Això ha succeït a sa republica portuguesa. Tot d'una Inglaterra la saludà amb entusiasme... Tots, fora la «Wensminster Gazette», proclamaven que es triomf de sa republica constituia es triomf de sa justícia demunt s'iniquitat, de sa moralitat demunt sa corrupció, de sa prudencia demunt sa toixerudeza. Més avui sa republica no té a Inglaterra ni un amic, fora des redactors de «Free-thinker» («Lliurepensador») i sa «Positivist Review». Et «Times» i el «Daily Mail» publiquen articles despectius i casi incendiariis (contra aquella republicuetxa). Per tres crisis terribles travesa Portugal: sa crisis religiosa, sa politica i sa economica. Negú creu que sa republica se'n puga escapar d'aquesta triple catástrofe (esfondrament).

Tot això diu aquell diari anglès. I ara que mos venguen es nostros republicanetxos xeubes a dir-mos que si a

Espanya posaven sa republica, tot quedaria compost, i que només mos mancaria ronya per gratar!

França.

Sa questio religiosa an aqueixa nació, així com la manetja sa Masoneria, ha de dur molta de ronya, molts de conflictes i disgusts, no sols an es catòlics, sino sobre tot an es governants anti-catòlics. Aqueix, quant cometen aquell horrible crim de sa separació de l'Església de s'Estat, crim deim per que s'Estat robà, com es bandejats a Serra-Morena, totes ses esglésies i objectes de culte i totes ses Rectories i Vicaries i palaus des Bisbes i es Seminaries, que no eren seus, sino de l'Església, des feels cristians, que eren fruit de ses almoines i munificencia de tantes de generacions cristianes que passaren per França, fent-la una de ses nacions més heròiques i més nobles de tot lo mon; idó com es governants masònics separaren l'Església de s'Estat, era que estaven segurs segurissims que sa Relligió, l'Església Catòlica s'aboliria com una bambolla de sabó, es dia que Bisbes, Rectors i Vicaris romanguessen sensa sou, per que, per no morir-se de fam, se'n anirien fora de França, i per lo meteix sa Relligió sensa es seus Ministres romandria esveïda. Pero, com no ha succeït res d'això, com es feels de França son estats tan generosos, que donen an es Clero, cadascú de sa seua butxaca, molt més que no donava s'Estat, i s'es desxondit de cap a cap de França un moviment religió, un moviment de retorn a l'Església molt gros, que negú poria pensar;— idó ara se troben es governants francesos molt empastanagats, ben endidalats, ben estrets. Si duen endevant sa persecució de l'Església, encenen més es foc a favor de l'Església, fan créixer ses simpaties per l'Església, fan moure més i més es catòlics cap a una organització, que, si l'arribaven a completar, arronsarien es governants masònics que pateixen. I si no segueixen aqueix grans búgeres sa guerra contra l'Església, com ells son s'element moderat dins sa politica gubernamental faancesa, ets exaltats, es d'En Combes, es de s'extrema esquerra, tots s'hi tiren demunt acusant-los de reaccionaris, d'inimics de sa Republica, de venuts an el Papa. I lo ferest per ells es que hi ha vigents sa partida de lleis del dimoni, posades just per botxinetjar i atzufar l'Església; i los resulta que o les han de fer cumplir, lo qual els-e repugna per que ells meteixos veuen que son lleis tiràniques, injustes, o no fent-los cumplir s'exposen a totes aquelles acusacions, que, entre ets elements politics que els han de sostenir, les poren fer tant i tant de mal. I d'aquí es trampoieig i ses dues tires de petjades que se noten an es governants francesos actuals, que a estones semblen mig-clericals o una mica amics de l'Església, i a estones en semblen contraris recon-sagrats. De manera que en coses de Relligió en donen una de freda i una de calenta.

Dia 26 d'octubre se feia a Aix-les-Bains un «Congrés de la lliga de l'Ensenyança», i es President de Ministres, Mr. Berthou, e-hi comparagué i hi va fer unes declaracions molt greus: «Sa Republica, va dir, i s'escola laica son inseparables (¡ja hi anau errat, senyoret!); qui en defensa una, defensa s'altra, i qui en combat

una amenaça s'altra. Lo que importa es posar an es qui fan nosa a s'escola laica fes meteixes penes que sa llei de separació de l'Esglesia i s'Estat dicta contra es qui impedeixen de qualque manera es lliure exercici des culte, sia quin sia».

Ja li sortirà ben salat a la França esser-se entregada en mans de sa Masoneria, d'haver deixat que sa Masoneria se fés sa... madona de ses melles. ¡Ja es segur que arribarà a dir: «Oli n'hi es caigut!»

Alemania

Dià 1 d'octubre aumentà de 38 mil 467 homes s'exèrcit alemany. Es total de tropes es de 793.289 individus. S'infanteria aumentà de 21.835; sa cavalleria, de 4487; s'artilleria de campanya, de 4583; sa rodada, de 3.303; ets enginyers, de 1575; es d'administració, de 1544; es ferroviaris o ferro-carrilars, de 1184. Es cavalls-pugen a 14695; d'ells n'hi ha 8625 de combat i 6070 de càrrega. Tot s'exèrcit se componrà de 31459 oficials, 2480 metges de sanidat, 865 menes-cals, 1593 oficials d'administració, 1294 empleiats, 107.794 suboficials i 647.793 soldats.

¡Pobres francesos! ¡ja les poren vel·lar bé es ble an ets alemanys! Ja les poren estar alerta! I per molt que hi estiguen, no es segur que los bast. Perque aqueis d'antres d'alemanys no se sentan gens es pes ferest d'aquesta càrrega d'un exèrcit tan gros. Es a l'ò de que «somada de gust, no pesa». Si trescau per dins França, per tot arreu senti llamps i pestes contra ets alemanys perque causa d'ells França ha de sostenir tant d'exèrcit i es «militarisme» tot s'ho ha d'engolir; i se veu que los vendria tort de tot haver de sostenir una guerra amb sos alemanys. En camvi, trescareu per dins Alemanya, i veis sa gent que va a l'aire i tota xalesta calculant quant serà es dia que se porán tirar demunt França, per assaciar-se de ses ganes que'n tenen; i botiguers, fondistes, missers, metges, i professors d'Universitat i de Gimnasi i d'Escoles Superiors, tots ets homos bons per ses armes, en parlen amb entusiasme des dia que s'arribarà a moure tal guerra, com si's tractàs d'anar a unes noces o a una festa qualsevol. Son tremends aqueis alemanys! Mal os que roegar tendrán amb ells es francesos. Noltros no'ls arrendariem sa ganancia, ni hi voldriem part ni lletgitima.

Tot això que deim de ses moltes de ganes que tenen ets alemanys d'una guerra amb França i de ses poques que en tenen es francesos, no mos ho vècontat negú; son aquestes meteixes oreies nostres que hu han sentit meixanta vegades, trescant per dins França i per dins Alemanya.

Filipines i ets Estats Units

Sa revista de Madrid «Razón y Fe» publica una carta d'una persona molt respectable de Filipines que diu: «Va creixent per aquí de cada dia s'intranquilidat pública per lo que arribarà a esser de Filipines. Ja no es just s'inacció o indecisió ni s'interminable perlonga de no definir ets Estats Units sa condició política d'aquest país, ses suposades o vertaderes confidencies o declaracions des President, ses expressions volanderes o de dos jocs de mànegues o respostes donant es vent per escampat que s'atribuixen a altes personalitats de la Política, ni ses tramudances que s'esperen des partit demócrata en s'administració; no es ja tot això lo que t'excitada s'espectació pública. Ara ja son certs fets d'especial significació i certs indicis de complicació internacional que poren resolredre es Govern de Washington a abandonar de cop i bolei aquestes illes. Aquí impressionà fort la gent un article de Mr. Victor Rousseau, publicat demunt una de ses revistes més lletgides de Nor-t'América,

que diu que lo que han de fer ets Estats Units, és abandonar ses Filipines per aqueis tres motius: 1.º Ses Filipines finis-finis han d'anar a parar an el Japó; 2.º Ses Filipines constitueixen avui per avui es punt vulnerable de sa política internacional d'Ets Estats Units; i 3.º Ses Filipines no tenen condicions per porer-ne fer una república estable. Amb tot això sembla que va prenent còs i còs p'ets Estats Units sa creencia de que les convé abandonar aquest arxipèlag (estol d'illes). Ses relacions d'ets Estats Units amb el Japó segueixen essent lo que tothom veu (primetgen una cosa de no dir). Ets Estats Units se demostren contraris a Mèxic (an es President Huertas)? idò el Japó s'hi demostra a favor... I no sabem lo que es Govern de ses Grans Potencies enforinyen i engarbulen (sobre ses Filipines) d'amagat d'amagat. ¿Quina serà sa sort que la Divina providencia mos prepara?»

Després d'escrita aquesta carta aon se lamenta que no enviïn d'ets Estats Units un Governador General, en lloc des que llevaren, Mr. Fortes, que sembla que se portava molt bé, se va sebre que a la fi n'hi envien un, un tal Mr. Francis Burton Harrison. Ara veurem que tal serà. Deu faça que sia de bona part, homo recte i de seny.

A ses illes Filipines succeeix lo meiteix que a Cuba, que, quant era d'Espanya, no paraven es d'allà de tirar llamps i pestes contra Espanya; no se'n treien paraula bona; i, an es seu dir, es dia que deixarien d'esser d'Espanya, tots es mals que patien desapareixerien i ets investiria es bé de tots vents i no hi hauria res que no'ls anás en popa. Sortiren des domini d'Espanya, i se'n dugueren es porro del sigle. Esperaven que es nort americans les donarien pa i mel, i resultà que les donaren pa i fel. Amb una paraula, les va succeir tot lo contrari de lo que se creien. ¡Ah si ses coses se poguessen fer dues vegades! ¡Ja faria estona que tornarien esser d'Espanya! Ara hu toquen amb ses mans i hu confessen que es jou d'Espanya era molt més digne que no es d'ets Estats Units. Aixies que aquella carta de Filipines publicada demunt «Razón y Fe», acabà amb aquestes paraules: «Entre tant, ses relacions d'aquest poble (sa gent de Filipines) amb so Govern de sa colonia americana son de cada dia manco corals, i es periòdics d'una i altra banda sovint contribueixen a fer-les més agres i de nyic i nyec. En camvi, Espanya se va rehabilitant de bon de veres davant sa gent filipina, que ja li fan justícia a les totes, i s'es vist a lo clar no fa gaire amb ses esplèndides expansions del «Dia Español», això es, sa festa de St. Jaume Apóstol, que hi va prendre part tothom, artistes, poetes i escriptors filipins, amb una paraula, tota la gent filipina.

Sempre hu veureu que es qui no volen creure la mare-bona, llavó han de creure la mare-madastra.

La Xina

I ara escoltau aquell missioner alemany, que acaba sa seua relació sobre Xina:

De sa revolució de Xina han escrit molt dins tot lo mon; pero s'assot de sa lladroneria, que's repeteix cada any, més fort o més flux, es molt més fatal per sa vida econòmica des pobles. Així és que per sa por des robos es comerç està enrocacat, es camps no's conren, es blat granat no festogen dins es graner es qui el sembraren, sino gent miserable i captadors que i roben per porer-ne viure, es bestiar que pastura p'es camps tot el roben; sa gent forta, bona per feina, està tancada dins sa preso i no l'amollen en no esser a força de doblers. Tal estat de coses crea una situació inquantable.

«De manera que sa lladroneria a Xina no es més que una consecuencia de sa miseria horrorosa que hi ha. Com més va, des que som a Xina, s'es mester que tothom ve'l li guardi lo seu amb tot esment i sens mai parar; d'altre manera le hi roben, i e-hu roben coneguts o desconeguts, amics, veinats, parents; fins i tot es qui habiten una meteixa casa, se roben uns amb altres tot quant poren, tot lo que hi ha a la casa.

«Casa i corral, per més que estiguen enrevoltats de parets de defensa, necessita es xino vel·lar-ho i guardar-ho sempre sensa badar gens. D'abril fins a octubre es contrador xino té que haver de vel·lar dia i nit es seu sementer, mentres e-hi haja fruits o cosa aprofitable per menjar. Per aquest objecte se venen per tot barraquetes d'estora de rostoi o de tapia (paret de fang) per estar a redós des vent i des mal temps, i porer vel·lar es sementer. ¡Quina feina no suposa tot això! ¡quants de milenars de gent ambso jeure demunt sa terra broixa o an el serè apleguen malalties d'uis i altres mals corporals de que mai arriben a curar! I es qui no vel·la sempre sempre es seus sembrats i es seus fruits, no ha mester segadors en venir s'estiu. No poques vegades succeix que qui té sementers a diferents bandes ha de llogar gent per vel·lar perque es de sa familia no basten; llavó naturalment resulta que es vel·lar val casi tant com s'esplet.

«Des maig fins a s'octubre per raó d'haver de guardar es sementers tot es gent que hi navega. I es vel·ladors ¿que vos creis que fan? Idò reben es fruits des veinats, si aqueis mai deixen de vel·lar. Així es que cap xino se pot fiar de cap altre xino, i es qui hu fa, en du sa post an es forn. Per explicar s'empobriment des poble se poren retreure moltes de causes: una d'elles és que se casen massa depressa. Sensa cap remei per viure, sensa idea d'aplegar ni d'estalviar, se casen fins i tot es fiis des qui viuen de captiri, i se casen ja en tenir catorze anys. E-hi ha que casar-se, encara que tot d'una de casats ja hagen de prendre es camí des captiri, i més de la mitat ja no fan altra cosa tota la vida, en no esser robar. Una altra causa d'empobriment son es processos que cada any duen a sa miseria moltes de families acomodades i s'han de posar a captar. Una causa de no res, un motiu qualsevol arriba ben sovint a motivar un procés llarguissim. Com es xino necessita tenir una «cara», pertoca humiliar i esbaltir es contrari dins es Tribunal fins allà on sia possible, per molt que li haja de costar tal pretenció. An es Tribunal e-hu pot conseguir tot si unta fort ses corrioles, fins i tot sa mort des qui l'ha ofès. I sa gent de tribunal saben

botxinjetjar i xeremiar amb tota sa força. Es una cosa que fa plorera es veure que precisament els Ministres de sa Justicia a Xina tan sovint i d'una manera tan desenfreida hagen de dur a pilló i afonar dins sa miseria tantes de families bones.

«Ets enterros també arronsen i a rruïnen no poques vegades ses families bones de sa classe mitja, que son es bessó des poble. També envers d' això vol tenir es xino sa seua «cara», vol que l'alabin, vol que ets altres experimentin que ell sab honrar es seus veis. Per això no perdona gast ni sacrifici, fa roï de diners per pompes superfluixes, i llavó ha de vendre es derrer bossi de terra que li quedava i se'n ha d'anar a fer caramull amb sos que viuen de captiri.

«E hi ha sovint una altra causa de ruïna dins es sistema patriarcal xinenc. Dins qualque familia se contenen sovint cinquanta i més persones. Quina d'elles ha de fer feina p'ets altres? Sa desconcordia i sa malfeneria se donen ses mans, i lleven des mig un o altre membre de la familia.

«En molts de casos tira a fons ses families es fumar opi, que s'hi engaten, i sa curolla rabiosa des joc. Jo coneec una trcalada de xinos que en tres o quatre anys han ventat tot quant tenien, i no tenien poc, just fumant opi; i ara naturalment van a captar, roben o fan de bandejats, i es seus infants, no avesats a anar a captar, se moren de fam. També en coneec d'altres que en molt poc temps han perdut tot quant tenien ¿com? Jugant a cartes. Si es xino se tira an es joc, es cap ç de passar-hi dies i nits seguit seguit, i s'hi passa tot es temps, fins es temps d'anar a aplegar s'esplet.

«Amb tot i això la Xina encara pot anar endavant; pero no hu conseguirà amb sa modernisació de s'Exèrcit, ni molt manco amb escoles que estan empestades des veti de s'incrudulidat més toixarruda; ho conseguirà amb sos principis cristians de bon de veres, que ensenyen sa responsabilitat de tot lo que un fa i deixa de fer, que ensenyen s'idea de Justicia, i l'extenen i l'afiquen dins es moll d'ets ossos, i eduquen es poble i l'encaminen an es compliment des propis devers dins sa familia, envers del proïsme i envers de s'Autoritat. Res d'això serà possible sensa es fonament de l'Evangeli dins es cors i dins ets enteniments».

¿No es ver que hi parla agut aqueix missioner? ¿No es ver que en dona ses fets ben netes de com se troba de part de dins es poble xino? Es una cosa molt de sentir; pero també mos ha costat molt d'haver-ho de girar d'alemany en mallorquí, tan enreviselat com es s'alemany, i amb sos mals arrobatges que té.

DE TOTES ERBES

Gregori Papa

(segueix)

Idò heu de creure i pensar i pensar i creure que En Gregori, carregat amb sa caixa, ja va esser partit de d'allà camina caminaràs i cap envant te faràs, i hala petit de d'allà i de d'allà, travessant terres i més terres i més terres, fins que arriba a una ciutat, i ja se posa tresca qui tresca carrers, mirant si trobaria cap avinentesa de porer estar per criat a qualque casa de senyor.

En topa un de senyor que sortia d'una casa molt gran, i ja l'invest sobre si el vol per criat.

—Si, diu aquell senyor, n'hem mester un que sapia de lletgir i d'escriure i que tenga una bona letra per durmos es comptes.

—Idò, diu En Gregori, si jo li agrada...

—I que'n sabs de lletgir i d'escriure i de comptes? diu aquell senyor.

—Me pot provar, diu En Gregori.

—Res, diu aquell senyor, jo ara vaig a fer unes quantes feines, espere'm per aquí davant, i al punt jo tornaré, i te provaré.

—Bono idò, diu En Gregori, aquí meteix l'esper.

Es senyor se'n va, i al punt torna, fa entrar En Gregori dins sa seua, s'afiquen tots dos dins un despatx, es senyor entrega un llibre an En Gregori, que l'obri i ja es partit a lletgir de còrregula, sensa trobar-hi cap terroç, ben llampant i estil'at.

—Si que'n sabs de lletgir diu es senyor. Ara veurem s'escriure.

Li posa un troç de paper blanc davant i una ploma muiada, i ja es partit a dictar-li una carta. I En Gregori escriu qui escriu, i cada instant havia d'estar aturat perque feia més via ell d'

d'aquells allotons correria perill. Ademés, s'hauria de fer un gros llait de diners per dur-se'n aquella infanteria a Inglaterra i tornar-la més enviant a Dublin (llait de nau i de ferrocarril), i que era molt millor gastar tot això amb so mantenir tals infants a ca-sos pares. I això meteix va dir l'Arquebisbe que li escrivien una partida de catòlics d'Inglaterra i d'Escocia; i aqueix catòlics inglesos no volien que anassen a cases d'incrèduls ni de protestants, sino a cases de catòlics i que ells se'n encarregaven de col·locar-los-hi. L'Arquebisbe de Dublin ha contestat an aqueixes bones persones catòliques d'Inglaterra i d'Escocia que els agraeix tan bons oferiments, pero que en cas d'haver de creure aquells infants de ca-seua, es convents de sa Diócesi de Dublin s'eren oferits a rebre-los i mantenir-los tot es temps que fos necessari, això es, es convents de frares, ets al·lots; i es convents de monges ses al·lots; i ademés que moltíssimes de famílies acomodades li havien fets semblants oferiments.

5.

Lo que ha fet capellans frares i monges p'ets obrers.

I l'Arquebisbe dins aquell discurs va dir més: va fer avinent que no es just d'ara que es clero i ses monges de Dublin fan grans almoines an es pobres, sino que fa anys que assisteixen an ets al·lots i al·lotes que van a ses seues escoles i costures, això es, les donen an es més pobres berenar, dinar i llavó robeta per anar vestits així com pertoca.

Dins ses escoles esglesiàstiques de ses tres parroquies obreres de Dublin fa anys que's reparteixen cada dia an ets al·lotets i al·lotetes més pobres 1280 berenars; i des que hi ha sa vaga actual se'n hi reparteixen 2450. Ademés d'això, ja fa anys que cada dia aquelles escoles esglesiàstiques donen dinar an es 690 al·lots i al·lotes més pobres; i des que hi ha sa vaga, en donen de dinar a mil trecents vuitanta. En quant vestidets per aquella al·lotea, a una d'aquelles escoles parroquials donen 400 vestits de cap a peus cada any; a una altra en donen 315 de vestits; a una altra en donen 550, i a una altra 780, això cada any, de manera que an aquestes escoles esglesiàstiques cada any donen dos mil coranta cinc vestits a altres tants d'al·lots i al·lotes pobres!

Ses eleccions Municipals de diumenge passat.

1.

Claricies Generals

La nota dominant de ses eleccions municipals de diumenge es que han triunfat es monárquics, sobre tot, es conservadors, i que es republicans son anats per avall, com ja fa anys que los succeix, que mancaben mancaben, gracies a Deu.

Resultat general de ses eleccions de diumenge. An es Ministeri de la Governació en donaren aqueixes claricies diluns a vespre: Han triunfat en tot Espanya 2070 conservadors, 1659 liberals, 219 jaumistes i integristes, 61 reformistes (mig-republicans mig-monárquics, d'En Melquiades Alvarez), 544 republicans, 104 socialistes, 605 independents, 56 sense qualificatiu especial, 142 regionalistes, 59 just amb so qualificatiu de catòlics, i 36 de diferents niçagues.

De manera que han triunfat 4754 monárquics i just 648 entre republicans i socialistes! ¿E-hu veis, republicans, com vos ne duguéreu bona tupada amb ses eleccions de diumenge!

2.

Ses eleccions de diumenge a Ciutat.

A Ciutat s'havien d'elegir 18 Retgidors, i se presentaren 11 conserva-

dors, 4 liberals, 5 prietistes, 3 reformistes, 4 republicans rònecs, 1 jaumista, 3 socialistes i un independent. Idó bé, triunfaren ets 11 conservadors que s'eren presentats, 3 liberals, cap prietista, 3 reformistes, cap republicà rònec, 1 jaumista, cap socialista i cap independent.

Lo notable va esser sa gran majoria que alcangaren es candidats conservadors demunt es seus contrincants, que los endoblaren de vots tots fora un; tots, fora un, es candidats conservadors varen tenir el doble o més del doble o casi el doble de vots que ets altres. Així, per exemple, an 1er districte es conservador en va tenir 544; i es liberal, 336; i es prietista, 113. An es 2^{on} districte es conservador en tengué 836, es reformista, 469, es prietista 207; es socialista, 233. An es 3er districte, es conservador, 721; es liberal, 512; es prietista, 453; es socialista, 45. An es 4^{art} districte, un conservador, 760; s'altre conservador, 668; es liberal, 353; es prietista, 156; es republicà rònec, 93. An es 5° districte, es conservador 345; es reformista, 192; es republicà rònec, 5. An es 6° districte, es conservador 227; es jaumista 246; es republicà rònec, cap. An es 7° districte, un conservador, 887; s'altre conservador, 859; es reformista, 533; es prietista, 404; es republicà rònec (Don Francesc Villalonga Escalades), 185. An es 8° districte, un conservador, 486; s'altre conservador, 451; es liberal, 266; es socialista, cap.—I hi ha que tenir en compte que es jaumistes o carlistes, fora des districte 6° votaven es candidats liberals; i que a qualque districte votaven plegats es prietistes, republicans rònecs i socialistes; just e-hi havia es conservadors que votassen tots sols. Idó bé, resulta que es jaumistes han tenguts 246 vots; es socialistes, 278; es republicans rònecs, 283; es reformistes, 1139; es prietistes, 1333; es liberals, 1446; i es conservadors, 5259.

De manera que tots ets altres partits plegats només han tenguts 4745 vots, això es 514 manco que es conservadors. Per lo meteix, es conservadors han obtengut a Ciutat un triunf colossal; se veu que, lluny de mancabar-hi, e-hi augmenten, i ets altres partits, sobre tot es republicans, e hi mancaben, com més va, més. Beníssim! ¿Que mancabin fins que noitros direm «basta!» Mos torbarem a dir-ho! fins que n'hi haja!

3.

Ses eleccions municipals an es pobles.

Han triunfat a Andratx, 2 conservadors, 3 liberals i 2 republicans.—Alcudia, 3 conservadors i 2 liberals.—Bunyola, 4 conservadors i 2 liberals.—Calvià, 3 conservadors i 2 liberals.—Deyá, 3 conservadors i 2 liberals.—Establiments, 3 conservadors i 1 liberal.—Estallenchs, 4 conservadors.—Lluchmajor, 4 conservadors, 3 liberals i 2 reformistes.—Valldemossa, 3 conservadors.—Artá, 6 conservadors.—Capdepera, 2 conservadors, 2 liberals i 1 jaumista.—Montuiri, 2 conservadors i 4 liberals.—St. Juan, 2 conservadors 2 liberals i 1 independent.—Vilafranca, 4 conservadors.—Alaró, 5 conservadors i tres liberals.—Alcudia, 4 conservadors, 2 liberals i 1 independent.—Binisalem, 5 conservadors i 2 liberals.—Búger, 3 conservadors i 1 liberal.—Costitx, 4 conservadors.—Escorca, 3 independents.—Llubi, 3 conservadors, 2 liberals i un independent.—Inca, 4 conservadors i 6 liberals.—Sta. Margalida, 2 conservadors i 3 liberals.—Pollensa, 7 conservadors i 2 liberals.—Selva, 3 conservadors y 3 liberals.—Sóller, 8 conservadors.—Maria, 3 conservadors, 2 liberals i 1 independent.—Manacor, 3 conservadors, 4 liberals, 1 republicà i 1 un socialista.—Sta. Eugenia, 1 conservador i 1 independen-

dent.—Sa Pobla, 5 conservadors i 2 liberals.—Felanitx, 6 conservadors, 1 liberal, 1 jaumista i un empat entre un republicà y un liberal.—Sant Llorenç des Cardenar, 2 conservadors, 2 liberals i 1 independent.—Sineu, 5 conservadors i 4 liberals.—Puigpunyent, 3 conservadors i 1 liberal.—So'n Servera, 2 conservadors i 3 liberals.—Marratxí, 4 conservadors i 2 liberals.—Sanselles, 6 conservadors.—Esporles, 2 conservadors, 2 liberals i 1 republicà.—Campanet, 3 conservadors i 2 liberals.—Petra, 2 conservadors, 2 liberals i 2 reformistes.—Muro, 4 conservadors i 2 liberals.—Porreres, 4 i 2 liberals.—Santanyi, 5 conservadors, 2 liberals.—Sta. Maria, 5 conservadors.

De tot això resulten elegits Retgidors dins tot Mallorca, 169 conservadors, 82 liberals, 9 independents, 7 reformistes, 4 republicans, 2 jaumistes, 1 socialista.

Resulta que a Estallenchs, Valldemossa, Artá, Vilafranca, Costitx, Sóller, Sta. Maria i Sanselles, vuit pobles tots ets Retgidors elegits son Conservadors.

Resulta que a Palma, Algaire, Bunyola, Calvià, Deyá, Establiments, Lluchmajor, Alaró, Alcudia, Binisalem, Búger Llubi, Pollensa, Maria, Sta. Eugenia, Sa Pobla, Felanitx, Sineu, Puigpunyent, Marratxí, Campanet, Muro, Santanyi, això es, a Porreres, 24 viles contant-hi Ciutat, es conservadors han tenguda majoria demunt ets altres partits.

Resulta que a Capdepera, St. Juan, Selva, St. Llorenç des Cardenar, Esporles i Petra, a sis viles han triunfat tants de conservadors com liberals.

Resulta que sols a Andratx, Montuiri, Inca, Sta. Margalida Manacor i So'n Servera, sols a sis viles es liberals han tenguda majoria demunt es conservadors.

Resulta que en tot Mallorca no han triunfat més que 4 republicans.

Resulta que en tot Mallorca no es sortit més que un socialista, es de Manacor. ¡Quina gloria per Manacor.

LA AURORA dona s'enhorabona a tots es qui son estats elegits Retgidors i que van a exercir es seu càrrec just p'es bé i p'es bon nom des poble que els ha elegits.

Avila, 10 monárquics (4 liberals i 6 conser.).—Albacete, 11 monarqu. (7 conser. i 4 lib.), 1 reform., 1 rep. i 2 socialista.—Almeria, 14 monarqu. (8 conser. i 6 lib.) i 1 del Comerç.—Algeciras, 9 monarqu. (5 conservadors i 4 lib.) i 2 rep.—Alcira, 8 monarqu. (4 conser. i 4 lib.), 2 reform., 2 rep.—Alacant, 16 monarqu. (12 lib. i 4 conser.) [S'Ajuntament dia 1 de janer se compondrá de de 26 monarqu. i 10 rep.].—Badajoz, 16 monarqu. (7 conser., 5 prietistes, 3 lib. i 1 region) i 3 rep.—Ciudad Real, 4 lib., 2 conser., 2 jaum. 1 obrer, 1 ind.—Saragossa, 6 conser., 6 lib., 2 jaum., 8 rep. [S'Ajuntament dia 1 de janer se compondrá de 29 monárquics i 14 republicans].—Madrid, 8 conser., 9 lib., 2 de la Defensa Social, 3 reform., 6 rep. conjunciionistes, 1 lerrouxista [Dia 1 de janer s'Ajuntament se compondrá de 30 monárquics i 20 republicans].—Valencia, 13 monarqu. i 11 rep.—Cádiz, lib. 9, conser., 4, ind. 1, radicals 5.—Terol, 2 conser., 1 lib., 3 administratiu. 4 republ.—Salamanca, 5 lib., 3 conser., 1 ind., 5 rep., 1 socialist.—Burgos, 6 conser., 4 lib., 3 carl.—Tarragona, 7 region., 3 conser., 2 rep. nacion., 2 federals.—Lleida, 2 lib., 2 conser., 2 prietistes, 1 jaum., 4 rep. nacion., 2 radicals.—Guadalajara, 7 lib., 1 conser., 1 rep., 1 social.—Jaen, 1 lib., 2 conser., 2 priet. 2 rep., 2 social.—Girona, 3 region., 3 conser., 2 lib., 2 rep.—Palencia, 6 conser., 1 lib., 3 obrers.—León, 5 monarqu. 4 rep.—Valladolid, 9 lib., 5 conser., 1 priet., 1

rep., 1 social.—Murcia, 13 conser., 3 lib., 2 rep.—Logroño, 6 lib., 1 conser., 2 priet., 4 rep.—Mataró, 6 lib., 2 autonomistes, 1 ind., 2 lerrouxistes.—Osca, 8 lib., 1 conser., 2 rep.—Reus, 3 reg. 1 conser., 2 nacion., 2 reform.—Sabadell, 6 region., 2 ind., 2 lib., 2 radicals (lerrouxistes).—Manresa, 7 region., 5 de sa coalició lerrouxista-conservadora (!!!).—Barcelona, 11 region. 1 jaum., 1 lib., 1 rep. nacion., 10 lerrouxistes [Dia 1 de janer s'Ajuntament se compondrá de 19 rep. lerrouxistes, 18 regionalistes, 2 reform., 6 rep. nacion., 2 jaum., 1 lib. Per lo meteix encara els republicans seran més que els monárquics; lo que hi ha que els lerrouxistes estan tan beraiat amb sos altres republicans, que mai voten plegats].—Alcoy, 13 monarqu., 2 republ.—Vila Real, 6 carl., 3 rep., 1 conser., 1 ind.—Almanzora, 3 conser. 3 lib., i 2 rep.—Alcalá de Ciudad, 4 jaum. i 3 conser.—Provincia de Vizcaya, s'immensa majoria des Retgidors elegits son jaumistes, conservadors o nacionalistes; sols son sortits alguns republicans i socialistes.—Provincia de Castelló de la Plana, 54 conser., 42 lib., 8 priet., 17 jaum., 10 ind., 9 rep., 1 reform.—Orense, conser. 6, lib. 5.—Córdoba, 4 conser., 2 lib., 4 rep.—Montoro, 7 conser., 3 lib.—Oviedo, 6 reform., 2 conser., 3 lib., 1 rep., 3 social., 1 ind.—Gijón, 8 conser., 7 reform., 1 rep.—Huelva, 6 conser., 3 priet., 1 lib., 1 rep.—Málaga, 4 lib., 3 conser. 1 ind., 4 republ.—Granada, 12 conser., 3 lib., 1 reform.—Santander, 6 conser., 4 lib., 4 catòlics sense altre qualificatiu, i 1 social.—Sevilla, 13 lib., 10 conser.: Tots es republicans que's presentaren, son derrotats.—Pamplona, 7 carl., 3 priet., 2 de la conjunció demócrata-republicana-socialista.—Segovia, 7 conser., 1 lib., 3 ind., 2 jaum., 2 indefinits. 1 rep.—Eivissa, tots monarqu.—El Escorial 5 conser.

Ciutats aón han triunfat més republicans que monárquics.

Corunya, 11, rep. 1 soc., 2 conser., 2 lib., 1 ind.—Castelló de la Plana, 9 rep. 2 lib., 2 conser.—Ponterredra, sa majoria l'han tret a es republ.—San Sebastian, 9 republ., 2 social., 4 lib., 1 conser., 2 jaum. 1 ind.

Ciutats aón sortiren tans de republicans com monárquics.

Cartagena, rep. 8, lib. 5, conser. 3.—Bilbao, 6 rep., 3 social., 8 nacion., 1 carl.

Resultat final de ses eleccions municipals de diumenge: 1er Que casi en lloc triunfaren més republicans que monárquics; 2^{on} que casi per tot fren poc es republicans que triunfaren; 3er que a totes ses grans ciutats es republicans han perduda sa majoria que hi tenien; i 4 que únicament dins s'Ajuntament de Barcelona son més es republicans que es monárquics, pero estan tan dividits que no es possible que se entenguen.

Secció local

Diumenge feren ses eleccions, com sabeu. A una altra banda donam compte des resultat. Per avui no convé dir-ne res pus perque ses sangs van massa calentes encara.

Ell passen dies i dies i no arriba a ploure. Tothom está apuradíssim i retgiradíssim. ¡St. Cristo de Manacor, compatiua-vos des nostros conradors i des qui no hu son! ¡Enviau-mos una bona raó, si convé!

Ahir començá a l'esglesia des Frares dominics es solemne Tridau de la Mare de Deu de Lourdes, Es cosa d'audir-hi, i demanar-li també a la Mare de Deu que mos alcangé una bona raó, si es convenient.